

राज्यस्तरावर क्षयरुग्णांसाठी
पी.एम.डी.टी. समिती स्थापन
करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
सार्वजनिक आरोग्य विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: क्षनिका २०१४/प्र.क्र.६१/आरोग्य-५
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२
दिनांक : २१ नोव्हेंबर, २०१५

वाचा :

- १) सहसंचालक, आरोग्य सेवा (कुष्ठ व क्षय), पुणे यांचे पत्र क्र.ससंआसे/कुष्ठ व क्षय/पीएमडीटी/४७०८-१८/२०१४, दिनांक २५/२/२०१४
- २) सहसंचालक, आरोग्य सेवा (कुष्ठ व क्षय), पुणे यांचे पत्र क्र.ससंआसे/कुष्ठ व क्षय/कक्ष-आरएनटीसीपी/पीएमडीटी समिती/३०१२३-२४/१५, दिनांक ४/९/२०१५
- ३) वित्त विभाग शासन निर्णय क्रमांक: प्रवास १०९८/प्र.क्र.७४/९८/सेवा-५, दिनांक ४/१२/१९९९

प्रस्तावना :

सुधारित राष्ट्रीय क्षयरोग नियंत्रण कार्यक्रमांतर्गत क्षयरुग्णांवर उपचार केले जातात. तथापि रुग्णास प्राथमिक उपचार पध्दती लागू न पडल्यास त्यांना Secondary line of Anti TB Drugs उपचाराची गरज भासते. अशा वेगळ्या उपचार पध्दतीस पी.एम.डी.टी. (Programmatic Management of Drug Resistant) उपचार पध्दती असे म्हणतात. अशा रुग्णांचे रोगनिदान मान्यताप्राप्त प्रयोगशाळेत केले जाते. राज्यात अशा ६ प्रयोगशाळांना अधिकृत मान्यता देण्यात आली आहे. तसेच जीन एक्सपर्ट पध्दतीने रोगनिदान करण्याची सुविधा राज्यात ९ ठिकाणी उपलब्ध आहे. त्याचप्रमाणे हिंदुजा रुग्णालय, मुंबई येथील प्रयोगशाळा Second line औषधांची तपासणी करण्यासाठी प्राधिकृत करण्यात आली आहे. पी.एम.डी.टी. कार्यप्रणाली सर्व जिल्ह्यांमध्ये व महानगरपालिकांमध्ये कार्यान्वित करण्यात आलेली आहे.

२. रुग्णांना या कार्यक्रमांतर्गत उपचार (CAT-IV उपचारप्रणाली) सुरु करण्यापूर्वी त्यांना प्राधिकृत रुग्णालयात (DR-TB Centre मध्ये) दाखल करून त्यांच्या तपासण्या व चाचण्या केल्या जातात. राज्यात असे १६ DR-TB Centers कार्यान्वित आहेत. ह्या प्रत्येक DR-TB Centre मध्ये पी.एम.डी.टी. समिती स्थापन करण्यात आलेली आहे. त्याचप्रमाणे ह्या कार्यक्रमाच्या पर्यवेक्षणासाठी प्रत्येक मंडळ स्तरावर विभागीय समित्या स्थापन करण्यात आलेल्या आहेत. ह्या समित्यांमार्फत परिमंडळातील पी.एम.डी.टी. च्या अंमलबजावणीचे पर्यवेक्षण व संनियंत्रण करण्यात येते. याच धर्तीवर राज्यस्तरावर

पी.एम.डी.टी. कार्यक्रमाची अंमलबजावणी, पर्यवेक्षण व संनियंत्रण करण्यासाठी समिती स्थापन करणे आवश्यक आहे. याकरीता राज्यस्तरीय पी.एम.डी.टी. समिती स्थापन करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:

राज्यस्तरावर क्षयरुग्णांसाठी पी.एम.डी.टी. कार्यक्रमाची अंमलबजावणी, पर्यवेक्षण व संनियंत्रण करण्यासाठी ह्या शासन निर्णयान्वये खालीलप्रमाणे राज्यस्तरीय पी.एम.डी.टी. समिती गठीत करण्यास शासन मान्यता देण्यात येत आहे.

अ.क्र	पदनाम	हुद्दा
१	प्रधान सचिव, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई	अध्यक्ष
२	आयुक्त (कु.क.) व प्रकल्प संचालक, राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, मुंबई	उपाध्यक्ष
३	संचालक, आरोग्य सेवा, मुंबई.	सदस्य
४	संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन, मुंबई.	सदस्य
५	सहसंचालक, आरोग्य सेवा (कुष्ठ व क्षय), पुणे	सदस्य सचिव
६	उपसंचालक, आरोग्य सेवा (टी.बी. व बी.सी.जी.), पुणे	सदस्य
७	मुख्य वैद्यकीय अधिकारी, राज्य क्षयरोग नियंत्रण व प्रशिक्षण केंद्र, पुणे	सदस्य
८	अध्यक्ष, स्टेट टास्क फोर्स, महाराष्ट्र	सदस्य
९	सूक्ष्मजीवशास्त्रज्ञ, आय. आर. एल. पुणे	सदस्य
१०	विभागप्रमुख औषधीशास्त्र, जे. जे. हॉस्पिटल, मुंबई	सदस्य
११	विभागप्रमुख विकृतीशास्त्र जे. जे. हॉस्पिटल, मुंबई	सदस्य
१२	अध्यक्ष, डॉट्स प्लस साईट समिती, शिवशी टी.बी. हॉस्पिटल, मुंबई	सदस्य
१३	जागतिक आरोग्य संघटना, सल्लागार (क्षयरोग), मुख्यालय, महाराष्ट्र राज्य	सदस्य
१४	इंडियन मेडिकल असोसिएशन, तांत्रिक सल्लागार, मुंबई	सदस्य

२. समितीच्या बैठकीसाठी शासकीय सदस्यांना नियमानुसार प्रवासभत्ता व दैनिकभत्ता अनुज्ञेय राहिल. त्यांना ज्या आस्थापनेवरून वेतन व भत्ते मिळत असतील त्या आस्थापनेकडून प्रवास भत्त्याची व दैनिक भत्त्याची रक्कम अनुज्ञेय राहिल.

३. सदर समितीवर नियुक्त केलेल्या अशासकीय सदस्यांचा शासन निर्णय वित्त विभाग क्र.प्रवास १०९८/प्र.क्र.७४/९८/सेवा-५, दिनांक ४/१२/१९९९ च्या आदेशातील परिच्छेद ११ मधील तरतुदीच्या अधिन राहून प्रवासभत्ता व दैनिक भत्ता अनुज्ञेय राहिल व सदर खर्च “२२१०-वैद्यकीय सेवा व

सार्वजनिक आरोग्य, (०१)(०१०) कुष्ठरोग नियंत्रण पथके व रुग्णालये (२२१० ०६६५)” या खाशिर्षाखाली सन २००१४-१५ या वित्तीय वर्षासाठी मंजूर असलेल्या तरतुदींमधून भागविण्यात यावा.

४. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१५११२११२३१२८६११७ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(सं. ह. करंजेकर)

उपसचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. मुख्यमंत्री महोदयांचे खाजगी सचिव
२. मा. उपमुख्यमंत्री महोदयांचे खाजगी सचिव
३. मा. मंत्री (आरोग्य) यांचे खाजगी सचिव
४. मा. राज्यमंत्री (आरोग्य) यांचे खाजगी सचिव
५. आयुक्त (कु.क.) व प्रकल्प संचालक, राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, मुंबई
६. संचालक, आरोग्य सेवा, मुंबई.
७. संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन, मुंबई.
८. सहसंचालक, आरोग्य सेवा (कुष्ठ व क्षय), पुणे
९. उपसंचालक, आरोग्य सेवा (टी.बी. व बी.सी.जी.), पुणे
१०. मुख्य वैद्यकीय अधिकारी, राज्य क्षयरोग नियंत्रण व प्रशिक्षण केंद्र, पुणे
११. अध्यक्ष, स्टेट टास्क फोर्स, महाराष्ट्र
१२. सूक्ष्मजीवशास्त्रज्ञ, आय. आर. एल. पुणे
१३. विभागप्रमुख औषधीशास्त्र, जे. जे. हॉस्पिटल, मुंबई
१४. विभागप्रमुख विकृतीशास्त्र जे. जे. हॉस्पिटल, मुंबई
१५. अध्यक्ष, डॉट्स प्लस साईट समिती, शिवशी टी.बी. हॉस्पिटल, मुंबई
१६. जागतिक आरोग्य संघटना, सल्लागार (क्षयरोग), मुख्यालय, महाराष्ट्र राज्य.

१७. इंडियन मेडिकल असोसिएशन, तांत्रिक सल्लागार, मुंबई
१८. महालेखापाल (लेखा व परिक्षा)(लेखा व अनुज्ञेयता, महाराष्ट्र-१, मुंबई.
१९. जिल्हा कोषागार अधिकारी, पुणे.
२०. उपसंचालक, आरोग्य सेवा (सर्व आरोग्य मंडळे)
२१. वित्त विभाग (व्यय-१३), मंत्रालय, मुंबई.
२२. कार्यासन अधिकारी, अर्थसंकल्प कार्यासन, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
२३. निवडनस्ती आरोग्य-५